

Handläggare
Agvald-Jägborn Mia

Datum
2017-03-07

Diarienummer
KSN-2017-1296

Kommunstyrelsen

Yttrande till länsstyrelsen om bildande av naturreservatet Anddalsglupen i Uppsala kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta

att avge yttrande till Länsstyrelsen i Uppsala län enligt **bilaga**.

Ärendet

Länsstyrelsen i Uppsala län har upprättat ett förslag till beslut om bildande av naturreservatet Anddalsglupen cirka 3 kilometer öster om Järlåsa i Uppsala kommun. Kommunen har beretts möjlighet att yttra sig i ärendet. Länsstyrelsen har medgivit förlängd svarstid till den 7 april.

Föredragning

I förslaget till yttrande ställer sig Uppsala kommun positiv till att området skyddas som naturreservat. Området är utpekad i kommunens naturvårdsinventering 1988-96 som ett objekt med mycket högt naturvärde och det föreslagna reservatet är förenligt med kommunens översiktsplan.

I yttrandet noteras att hänvisning till kommunens inventering saknas bland källorna, även om värde- och skötselbeskrivningar i reservatsförslaget i huvudsak överensstämmer med inventeringens. För den händelse kommunens inventering kan tillföra ytterligare information om området inför reservatsbeslutet bifogas text och kartbilder för objekten till yttrandet.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i detta ärende.

Stadsbyggnadsförvaltningen

Joachim Danielsson
stadsdirektör

Mats Norrbom
stadsbyggnadsdirektör

Handläggare
Agvald-Jägborn Mia

Datum
2017-03-06

Diarienummer
KSN-2017-1296

Länsstyrelsen i Uppsala län
751 86 UPPSALA

Bildande av naturreservatet Anddalsglupen i Uppsala kommun, Dnr 511-300-14

Uppsala kommun har beretts möjlighet att yttra sig i ovan rubricerat ärende. Länsstyrelsen har medgivit kommunen förlängd svarstid till den 7 april.

Uppsala kommun är positiv till att detta värdefulla och variationsrika skogs- och våtmarksområde nu skyddas som naturreservat. Området är utpekad i kommunens naturvårdsinventering 1988-96 som ett objekt med mycket högt naturvärde och det föreslagna reservatet är förenligt med kommunens översiktsplan.

Uppsala kommun noterar dock att hänvisning till kommunens inventering saknas bland källorna, även om värde- och skötselbeskrivningar i reservatsförslaget i huvudsak överensstämmer med desamma i inventeringen. För den händelse kommunens inventering kan tillföra ytterligare information om området inför reservatsbeslutet bifogas text och kartbilder för objekten ÅLA A, ÅLA 4 och ÅLA 11 till detta yttrande. Vid eventuella behov av information i GIS hänvisas till angiven handläggare.

Kommunstyrelsen

Marlene Burwick
Ordförande

Ingela Persson
Sekreterare

Anddalsglupen NVI-objekt

ÅLA A Skogsområde kring Anddal och Björnmyran

Klass: III allm.

Motiv: B H G Z F. Jfr Bedömning

Areal: 150 ha

Karta:

Ekonomisk: 11H 8f Järlåsa, 11H 8g Åland

Topografisk: 11H Enköping NO

OL-karta: Järlåsa-bladet C 75, Järlåsa C 292

Fältinventering: bl.a. RJ 961002, TI 970316. Se i övrigt ÅLA 4.

Litteratur:

ESKO -94, objekt 277

Karaktäristik

Småkuperat, delvis blockrikt barrdominerat skogsområde med särpräglad hydrologi, stort lövinslag och omväxlande vegetation.

Beskrivning (se också specialkarta sist före omslagets baksida)

Området upptas till större delen av småkuperade och till stor del stor- och rikblockiga moränmarker med endast få och små partier med berg i dagen. Några ganska stora lägre stråk täcks av glaciallera och/eller svallsediment, delvis med anslutning till åkrarna öster om området. Skogen består mest av medelålders eller yngre barrblandskog och har till stor del rikt lövinslag, främst av asp; inom mindre partier, mest i anslutning till bäckar, dominerar lövet. Områdets enda större (f.d.) myr är den ca 10 ha stora Björnmyran, numera i sin helhet ett dikat och halvtorrslagt sumpskogsområde. Kvar finns flera småmyrar, alltifrån ett par tallmossar och ett öppet extremfattigkärr till rikare skogskärr. Därtill kommer mer speciella våtmarker, som nämns nedan.

Mest anmärkningsvärt — främst hydrologiskt och biologiskt — är området genom sina glupar, orörda bäcksträckor och översilade markavsnitt, i stil med delar av Ulleråkers allmänning. Huvudvattendraget, som går in i området som ett större dike från Järlåsa socken, fortsätter som bäck till den delvis nästan lundkantade glupen Anddal, där den delas upp i ett större underjordsflöde ned mot ett par källor vid Björnmyran och i en mindre bäck direkt mot brynet i öster; se vidare spec.objektet ÅLA 4. Björnmyran mottar också, såsom kartan visar, en strid och delvis underjordisk liten bäck i sin västände, och att döma av flygfloto omges bäcken bitvis av mycket löv. Tyvärr har detta bäckstråk inte hunnit fältstuderas; kanske är det värt att redovisas som spec.objekt. Den betydligt större utloppsbäcken från Björnmyran har efter ett första dikesavsnitt en ganska lång orörd sträcka genom en asprik och ganska flack "blåsippskog"; se vidare spec.objekt ÅLA 11. Vad beträffar glupar finns förutom den ovan nämnda Anddal också en del smärre sådana med blott ett par-tre decimeters vattenståndsväxling. I vegetationshänseende utgör de "fattigglupar", även om grova aspar växer vid ett par av dem. På en del svaga slutningar finns översilade sumpskogspartier med på sin höjd tunt torvtäcke och en delvis särpräglad flora; en karaktärsart är gullpudra.

Inslag av ek, alm, hassel och andra "lundväxter" finns åtminstone kring Anddal och på ett par ställen i det östra brynet. (Jfr f.ö. backen med torpet Nötbacken ca 100 m öster om reservatets östbryn.) Av ek finns bl.a. några gamla ihåliga träd. Det begränsade ekuppslag som hittats från senare årtionden är nedbetat.

Endast smärre partier har berörts av sentida slutavverkningar. I det parti som tagits med nordost om landsvägen Åland-Järlåsa kyrkby har dock nästan alla barrträd avverkats 1996/97, och kvar står nu (våren 1997) en ganska tät skärm av löv (asp, björk, al), främst av ganska kläna dimensioner.

Bedömning

Området har för att vara av så begränsad storlek ovanligt stora både allmänna och speciella naturkvaliteter. Till de allmänna kvaliteterna hör inte minst biotopmångfalden och den flerstädes stora lövinblandningen även i äldre skog. Förutsättningarna är stora för ett ovanligt rikt och varierande djurliv. Naturkvaliteterna motiverar extra brukningshänsyn, inte minst i skogsbruket. I varje fall för personer med terrängvana har området stora upplevelsevärden.

Skötselöförslag

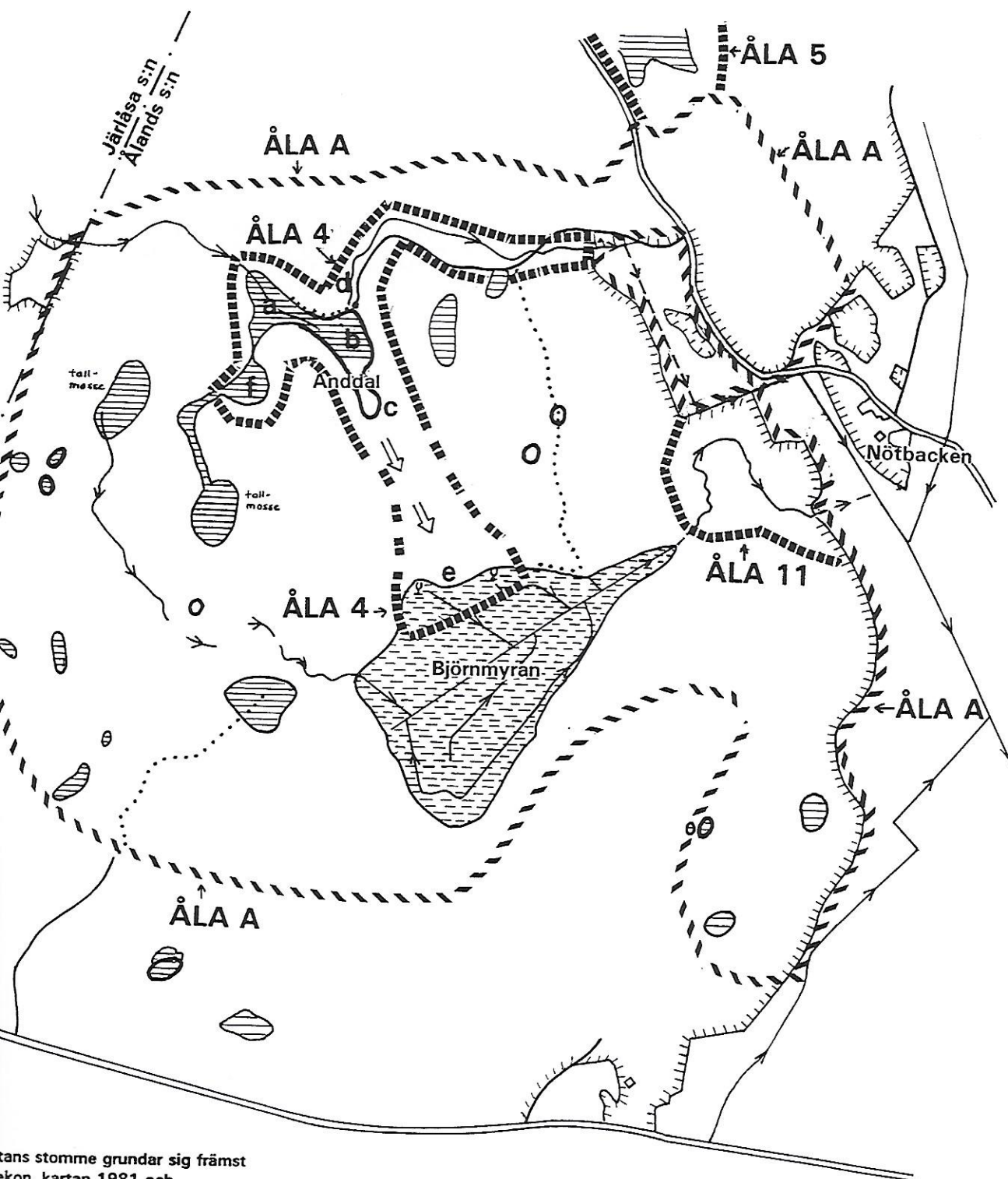
Inga ingrepp (inkl. skyddsdikning) görs i området naturliga hydrologi. Vissa återställningar av tidigare ingrepp är önskvärda, för Björnmyrans del i varje fall kring källorna (jfr ÅLA 4). Vid avverkningar kvarlämnas ett tämligen stort antal äldre träd av olika arter att växa in i det nya beståndet ("evighetsträd"), och ett stort lövinslag främjas överallt där förutsättningar finns, även i äldre skog.

ÅLA A: Skogsområde kring Anddal och Björnmyran samt däri ingående ÅLA 4: Glupen Anddal med till- och utloppsflöden, och ÅLA 11: Björnmyrans utloppsbäck med omgivande skog.

- Permanent våtmark
- Glup-sänka (några av de små ej besökta, osäkra)
- Skogsbryn mot åker
- Bäck, dike (öppet resp. rörlagt)
- Större grundvattenström
- Källa
- Mindre skogsbilväg o.d.
- Gräns för redovisat objekt

0 500m
Skala 1:10 000

Revidering 2011 (Camilla Palmér)

Digitalt kontrollerad 2011 utifrån 2008 års ortofoto. Inga ändringar, de centrala delarna av objektet nyckelbiotopklassade.

ÅLA 4 Glupen Anddal med till- och utloppsflöden

Klass: Huvuddelen II, bäcken fr.o.m. ca 80 m nedströms Anddal samt Björnmyran-källorna III

Motiv: B H G Z F

Areal: 14,7 ha

Karta:

Ekonomisk: 11H 8f Järlåsa, 11H 8g Åland

Topografisk: 11H Enköping NO

OL-karta: Järlåsa-bladet C 75

Fältinventering: TI bl.a. 830828, 970316, SE 850730, HGW 850802, 891019, RJ 961002

Litteratur:

ESKO -94, objekt 277

LNVP -87, objekt 80.145

VMI -86, del av objekt 11H-8G-01

Karaktäristik

Kärnparti bestående av en aldominerad sumpskogssvacka och en efterföljande glup, som till hälften upptas av ett kärr och som delvis kantas av lundväxtlighet. Därutöver en skogsbäck, ett par (skadade) källor och ett öppet extremfattigkärr.

Beskrivning (se också specialkarta med bokstavshänvisningar sist före omslagets baksida)

Objektet ligger helt inneslutet i barrskog på till stor del blockrika marker. Tillrinningen sker främst från Järlåsa i väster genom en bäck med ca 2 km² stort avrinningsområde, som till nära hälften utgörs av åker och jordbruksbebyggelse. Bäckens är dikesgrävd nästan ända fram till objektet. Detta börjar med en ca 150 m lång aldominerad och artrik sumpskogssvacka på lera (a), varifrån bäcken slingrar i en grund meterbred fåra. (Ett litet sidotillrinningsstråk från söder innefattar bl.a. ett öppet vitmossfattigkärr, f.). Bäckens genom sumpskogen rinner ut i nordvästra hörnet av den ca 170 m långa och bitvis lundväxt-kantade glupen Anddal (b + c). Dennes högvattenstånd bestäms av ett bräddavlopp i det nordöstra hörnet, bestående av en 7-10 m bred, flack och halvgenomsläpplig moränvall (jfr nedan). Glupens norra och bredare hälft (b) upptas i huvudsak av ett särpräglad och omväxlande kärr, vars medelvattenstånd ligger 3 à 4 dm lägre än bräddavloppet. Den södra och smalare glupdelen (c) är däremot i stort sett en blockrik fastmarkssänka, vars botten bitvis ligger några decimeter lägre än kärret i norr. Glupen avvattas dels genom en bäck från moränvallen i nordost, dels helt underjordiskt via fastmarkssänkan i söder. Avloppet i nordost fungerar som mest de få högvattendagar då moränvallen bräddas, men även annars avrinner där en del vatten, fast då genom den halvgenomsläppliga vallen. På dennas nedsida, 7 à 10 m från glupkanten, börjar en bäckfåra (d), som efter ca 400 m av varierande och i huvudsak ostört lopp når skogsbrynet i öster. Nära bäcken har en liten skogsbilväg dragits fram till glupen. Anddals huvudutlopp är, i varje fall när vatten i norr inte bräddas, fastmarkssänkan i söder (c), varifrån en grundvattenström rinner ca 300 m åt sydsydost till ett par källor i Björnmyrans nordvästkant (e), belägna omkring 5 à 6 m lägre än glupen. Grundvattenflödet mellan glupen och källorna går i en flack morändalgång, som har sin passpunkt någon meter över glupens högvattennivå och som bär helt trivial barrblandskog.

Anddals tillflödesbäck torde torka ut i varje fall vid längre sommartorka, och utflödesbäckens mot nordost torkar säkerligen ut en god tid dessförinnan. Huruvida den största Björnmyran-källan sinar helt under måttligt torra somrar är däremot osäkert.

Närmast följer en utförligare beskrivning av de sex bokstavs-markerade delobjekten.

a) *Sumpskogen på lermarken*. I dennas övre delar — dvs. i 70 à 80 m långa kilar från bäcktillflödet i nordväst resp. från det lilla öppna vitmosskärret i söder (c) — är trädsiktet sammansatt av främst gran, björk och al. I fältsiktet dominerar flerstädes skogsfräken. Förutom en del andra av den nedannämnda alskogens arter (dock ej springkorn och brännässla) växer t.ex. hästhov, åkertistel, ormbär, skogssallat och gökblomster.

Lersvackans huvuddel (drygt 100 m x 30 à 50 m), som når fram till glupen, upptas av en nästan ren alsumpskog; flertalet träd står även här utan nämnvärda "socklar". En del gran och några små exemplar av alm

och lönn växer nära kanterna och vid några stenblock. Under i varje fall många årtionden synes inte ha avverkats mer än några granvindfällan. Rikligt förekommande arter i fältskiktet är t.ex. brännässla, älggräs, majbräken, stinksyska, springkorn, strätta, vänderot, brunört, strandlysing, videört, åkermyntha, skogsfräken, humleblomster och revsmörblomma; även gullpudra förekommer. I några blötare småpartier växer missne, skogssäv, rankstarr (*Carex elongata*), mannagräs och kabbeleka. Jorden ligger mestadels naken. På upphöjda partier växer bl.a. palmmossa, hakmossa och spärvmossa (*Sphagnum squarrosum*). Lersvackan har en ganska smal hals mot det nedströms liggande glupkärret. I varje fall den rena alsumpskogen torde ligga inom glupens högvattenområde och bör i så fall i princip räknas som en del av glupen.

Från skogsbilvägens ände nordost om Anddals går en körstig längs norra kanten av sumpskogen.

b) *Glupen Anddals norra, kärrdominerade del*. Från nordkanten till 90 à 100 m söderut upptas glupen till allra största delen av ett kärr, 60 m resp. 40 m brett i norr resp. söder. Kärrret består dels av ett bitvis mycket blött kantkärr, dels av ett centralt vitmosskärr. Kantkärrret är 5-30 m brett och domineras för det mesta av bunkestarr (*Carex elata*) och/eller vasstarr (*Carex acuta*); ett normalt inslag är andmat. I norr, mellan tillflödet och det nordöstra utloppet, är kantkärrret mer träskartat och hyser bl.a. dyfräken, sjösäv och bredkaveldun. I synnerhet strax söder om tillflödet finns några gölar (bitvis med vatten även vid mycket torra perioder) med bl.a. vattenstäckra, igelknopp, dvärgigelknopp, korsandmat, svalting, missne och bitterpilört.

Det centrala vitmosskärret (knappt halva kärrets areal) har ett oregelbundet och mestadels glest buskträdsikt av 2-5 m hög klibbal plus åtskilliga ½-1 m höga margranar. Fältskiktet domineras av flaskstarr (*Carex rostrata*), kråklöver och tranbär, vartill kommer t.ex. vattenklöver och kärrsilja. Av mossor finns mest klubbvitmossa (*Sphagnum angustifolium*), mot kanterna bitvis knoppvitmossa (*Sph. teres*).

Att döma av vegetationen är det uteslutet att glupens centrala vitmosskärr översvämmas vid högvatten. Det synes dock tveksamt om dess yta även under torra perioder ligger över glupens högvattennivå. Troligen höjs vitmosskärret något när glupen vattenfylls, genom svällning och/eller uppflytning.

Kärret omges av ett 2-10 m brett och ca 3 dm högt översvämningsbälte på morän, till större delen trädbevuxet, mest med ung asp och björk. Andra "triviala" arter är t.ex. liljekonvalj, rörfen, fackelblomster, strandlysing, åkermyntha, revsmörblomma och frossört. Av "lundväxter" har i denna bård hittats endast ett eller annat exemplar av ek (bl.a. ett grovt träd nära utloppet), ung alm och svarta vinbär, vartill kommer strödda individer av myskmadra strax ovanför översvämningsbältet väster om kärret.

c) *Glupen Anddals södra, fastmarksdominerade del*. Glupen är i sin södra, 60 à 70 m långa sträcka blott 20 à (nära sydänden) 30 m bred och har där en svagt undulerande moränbotten med små och (strödda) stora block, fläckvis också med tunn torvjord. Glupens trädlösa och mest gräs- och starrbevuxna mittstråk sluttar svagt mot söder, så att de djupare sänkorna (med karaktär av "slukhål") nära sydänden når 7-8 dm under högvattennivån. Den senare, som kan avläsas på bl.a. blockens lavzonering och driftränder, torde sällan nås mer än en eller annan dag under snösmältningen, ty även när Anddals tillflöde ännu är ganska stort är den allra sydligaste och djupaste delen av glupen i stort sett "torrlagd", dvs. allt vatten har infiltrerats i marken redan innan det nått dit. Trädslagen går därför ned till lägre nivåer där än längre norrut i glupen.

Ett 10-30 m brett, blockrikt bälte kring högvattengränsen i glupens sydligaste del — från 0,3 à 0,4 m under gränsen till 1 à 3 m ovanför — har flera inslag av lundväxtlighet. Trädskiktet domineras åtminstone nederst av lövträd, särskilt asp (många grova exemplar) och alm (halvstora och små träd), men gran börjar på sina håll förhärska redan under högvattennivån. I busk- och fältskikten ingår bl.a. hassel, skogstry, träjon, bergslok, hässelbrodd, storrams, trolldruva, blåsippa, flenört och liljekonvalj; även lungört har uppgivits (bör kontrolleras). Lunglav (*Lobaria pulmonaria*) finns på talrika lövträd; den har f.ö. noterats sparsamt även på annat håll vid Anddals. Längre upp mot sidorna avlöses den rika vegetationen av måttligt rik aspblandad granskog.

d) *Bäckstråket nedströms Anddals nordostände*. Den bäck som börjar i Anddals-glupens dämmande moränvall faller minst 3 m på sin första 80 m-sträcka. Fåran är där mestadels endast grunt nedskuren i lerig (-blockig) mark — vattnet rinner delvis underjordiskt — tills den når ett grovblockigt "olv", vari den på en kort sträcka helt försvinner. Kring hela den nämnda bäcksträckan växer en relativt rik skogsvegetation — om också "trasig" p.g.a. den angränsande skogsbilvägen — med bl.a. alm (unga ex), skogstry, lundelm och stinksyska. Nedanför olvet börjar djupare lerig-moig jord, där bäcken skurit ut en 0,6-1 m djup och 2 à 3 m bred fåra, bitvis med tydliga erosionsspår från särskilt starka flöden. Också hela resten av bäckstråket fram till skogsbrynet, ca 350 m, utgörs av svagt sluttande sedimentjordar, där bäcken vindlar något och mot slutet nästan meandrar. Fåran, som bitvis är grundare än vad ovan nämnts, torde i huvudsak vara orörd, men i minst ett avsnitt har den fördjupats. Vattenföringen i bäcken är särskilt vid någorlunda normala vattenstånd i Anddals-kärret långt mindre än i Anddals tillflödesbäck. Sedimentjordstråket upptas sedan länge mest av granskog på vad som tidigare får antas ha varit öppen äng. Det senare antyds bl.a. av arter som ängsskallra och gråögontröst i t.ex. gläntor.

e) *"Björnmyran-källorna"*. Mer anmärkningsvärda källor springer fram kring gränsen mellan morän och glaciallera på minst två ställen av den dikade Björnmyrans nordvästkant. Källorna är numera

grävningsfördjupade och har som utlopp 5 à 7 dm djupa diken. Den ojämförligt största källan ligger precis i förlängningen av Anddals-glupens dalsänka och är egentligen en dubbelkälla; från en mindre källa intill moränkanten leds vattnet ett tjugotal meter till en ca 2 m vid källdamm med kraftig uppvällning. Dubbelkällans flöde var 1997-03-16, ett par veckor efter snösmältningen, ungefär lika stort som i Anddals tillflödesbäck (uppskattningsvis 4 à 5 lit/sek). I anslutning till källan finns ett ca 1/10 ha stort område med ganska gles, grov klibbal utan nämnvärda socklar, dvs. en något torrlagd alfukskog (al-ängsskog), vari gran ännu — mer än ett halvsekel efter Björnmyrans dikning — inte trängt in i någon större omfattning. Markvegetationen kunde inte studeras vid inventeringstillfället, men i källan och dess dike växte bäckbräsa. Den andra någorlunda stora Björnmyran-källan ligger ca 100 m ostnordost om den förstnämnda och för endast ca tiondelen så mycket vatten. Även den anslutande alfukskogen är klart mindre. Ett tredje men högst obetydligt källflöde i myrkanten finns ytterligare ca 200 m mot ostnordost.

f) *Mosse-fattigkärr-stråk sydväst om Anddal*. Alsumpskogen (a) uppströms Anddal mottar i söder ett litet tillflöde från fattigmyrar inom ett 5 à 6 ha stort avrinningsområde. Överst ligger en hektarstor tallmosse, kraftigt gallrad omkring 1980, varpå först följer ett ca 200 m långt surdrag av fattig tall-gran-vitmossumpskog och slutligen ett öppet vitmosskärr om drygt 1/3 ha; endast det senare innefattas i spec.objektet. Större delen av detta kärr utgörs av ett helt trädöst extremfattigkärr med svällande vitmossmattor av främst klubbvitmossa (*Sphagnum angustifolium*), bevuxna framförallt med mossetuvarter som tuvull och tranbär men också med spridda exemplar av t.ex. flaskstarr (*Carex rostrata*), dystarr (*C. limosa*) och vattenklöver. Längs nordvästsidan löper ett blötare drag med något mer krävande arter som klibbal (lågvoxen), blåsstarr (*Carex vesicaria*), kärrdunört, dvärggelknopp och spärrvitmossa (*Sphagnum squarrosum*). Kärrret som helhet har en måttligt varierande, ganska hög vattennivå och saknar glupartade drag. Dess utloppsdrag övergår diffust i den södra armen av sumpskogen a.

Allmänt. Kring Anddal uppehåller sig ofta tjäder och järpe, och överhuvudtaget är fågelfaunan rik. Den lägre faunan inklusive landsnäckor har ej studerats men kan förmodas vara artrik och innefatta flera mindre vanliga arter. Detsamma gäller kryptogamfloran.

Anddal och sumpskogen därovanför torde tidigare ha nyttjats för slåtter — liksom bäckstråket nedströms Anddal — och då ha hållits relativt öppna.

Bedömning

Anddalsglupen jämte den ovanförliggande sumpskogen och (delar av) de nedanförliggande båda utloppsstråken utgör en av de hydrologiskt och biologiskt mest omväxlande glupmiljöerna i kommunen. Även bortsett från glupaspekterna på objektet har bäcken bevarandevärde som en (i huvudsak) orörd skogsbäck.

Vitmossfattigkärrret är redan i sig själv anmärkningsvärt som en för Uppsala-trakten ovanlig myrtyp, och därtill utgör det tillsammans med det ovanförliggande fattigmyrstråket ett komplement till objektets rikare våtmarksmiljöer såsom dessas extrema motsats i fråga om bl.a. näringsstatus och vegetation. Objektets centrala delar utgör en vacker och särpräglad "oas" i barrskogsmarkerna.

Björnmyran-källorna och deras näromgivningar är visserligen starkt skadade av dikningsingreppen, men de har ändå stort intresse både som ett led i "glupvattendraget" och som (skadade) källmiljöer med fuktalskog, en numera mycket ovanlig naturtyp. Fortfarande torde dessa miljöer kunna restaureras avsevärt i flera avseenden genom igenläggning av dikenas övre delar, detta utan att den dikade Björnmyran i övrigt behöver påverkas nämnvärt. — Om Björnmyran hade varit odikad, skulle den i sin helhet ha redovisats som spec.objekt, vari källorna skulle ha innefattats. I så fall borde nog Anddal, Björnmyran och dennas utloppsbäck ha redovisats som ett enda objekt, förmodligen av klass I.

Skötsel förslag

Skogen lämnas att utvecklas fritt åtminstone i Anddal-glupens hela översvåmningszon, i sumpskogsområdet a i övrigt och i ett 30 à 50 m brett bälte kring glupens sydligaste del. Möjligen bör dock i framtiden en del gran kunna få avverkas i sumpskogens centrala del och kring glupändan i söder, om gran där skulle komma att generellt tränga lövträden i hög grad. Inom objektet i övrigt, inte minst i en zon kring Anddal-glupen, avverkas endast med försiktiga, selektiva metoder, med kvarlämnande av mycket löv (bl.a. allt ädellöv) och av ett stort antal äldre träd av olika arter.

Björnmyran-källorna och deras näromgivningar restaureras, i första hand genom att minst 30 à 50 m av de grävda källdikena fylls igen väl, så att källflödena därefter får söka sitt eget lopp. På ler- och torvmark inom 30 à 50 m från källorna avverkas endast gran som kommit in före restaureringsåtgärderna.

Skogsbilvägen till Anddal behålls i nuvarande skick vad beträffar bl.a. storlek och måttliga kantdiken. Under alla förhållanden gäller detta den sista 200-300 m-sträckan.

Revidering 2011 (Camilla Palmér)

Digitalt kontrollerad 2011 utifrån 2008 års ortofoto. Inga ändringar. Flertalet observationer av lunglav från 2008. Objektet utgör norra hörnet av en nyckelbiotop.

ÅLA 11 Björnmyrans utloppsbäck med omgivande skog

Klass: III

Motiv: H B Z F

Areal: 4,8 ha

Karta:

Ekonomisk: 11H 8g Åland

Topografisk: 11H Enköping NO

OL-karta: Järlåsa-bladet C 75

Fältinventering: TI 970316

Karaktäristik

Bäck i jämn, svagt sluttande terräng med asprik skog av lågörttyp.

Beskrivning (se också specialkartan sist före omslagets baksida)

Objektet omfattar dels den ca 400 m långa bäcksträckan från den dikade Björnmyrans rörlagda utloppsavsnitt fram till skogsbrynet, dels den omgivande skogen till i stort sett 50 m från bäcken. Tillrinningen sker från ett ca 3 km² stort område, varav ca 2 km² ligger uppströms glupen Anddal och därifrån avvattnas underjordiskt till källor vid Björnmyran (se ÅLA 4).

Närmast nedströms Björnmyrans rörlagda utloppsavsnitt är bäckfåran ganska djup och trång, men sedan bäcken kommit ut i flackare och jämnt sluttande terräng är fåran grund och bitvis ganska diffus, 1 à 2 m bred. Bäckens slingrar något och är relativt strid. Dess lopp är på grund av en vid båge mot norr dubbelt så långt som avståndet mellan Björnmyran och skogsbrynet. Det är osäkert om bäcken för vatten även efter lång torka.

Skogsmarkens jämnhet torde i viss mån bero på att moränen bitvis är något täckt av lera eller mo. Skogen, som säkerligen utvecklats från tidigare hage eller äng, är av lågörttyp och har ett bitvis relativt glest trädbestånd av främst asp och gran, den förra till stor del grov och dominerande. Hassel förekommer i enstaka exemplar. Marken täcks av ett nästan slutet mosstäckte av främst kranshakmossa (*Rhytidiadelphus triquetrus*). Av fältskikt syntes vid besökstillfället på förvåren endast blåsippa, men sannolikt ingår också en del andra "lundväxter". På ömse sidor av bäcken nära skogsbrynet höjer sig smärre moränkullar. På den södra, som är blockig, ligger en grov låga av ek och flera ganska grova grånågor.

Bedömning

En relativt stor orörd skogsbäck av nämnda typ är redan i sig anmärkningsvärd. Detsamma gäller om lågörtsskogen med dess grova aspbestånd med hålträd. Bäckens omgivning utgör därtill ett verkligt tilltalande naturparti.

Skötsel förslag

Skogen behålls lövdominerad och åtminstone bitvis, särskilt kring bäcken, relativt gles och luckig. Åtskillig grov asp lämnas fortlöpande kvar som "evighetsträd". Hassel, eventuellt ekuppslag och andra "lundväxter" gynnas. Lågorna på de små moränkullarna vid brynet lämnas kvar.